

*О. Г. Ченець,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку, аудиту та УФЕБ,
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро
М. С. Супрун,
магістр, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро*

УПРАВЛІННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

*O. Chepets,
Ph.D. in Economic Sciences, Associate professor of Accounting,
Auditing and MFES, Dnepropetrovsk State Agrarian and Economic University
M. Suprun,
Master of Dnepropetrovsk State Agrarian and Economic University*

THE ADMINISTRATIVE COSTS OF THE ENTERPRISE

В даній статті наведено поняття адміністративних витрат, їх складових та деякі аспекти класифікації таких витрат. Також, розкрито сутність і методи управління такими витратами на підприємствах, та пояснюється необхідність нормування витрат.

This article describes the concept of costs, their components, and some aspects of the classification of such costs. Also, the essence and methods of management of such costs in enterprises, and explains the need to ration costs.

Ключові слова: *витрати, адміністративні витрати, управління, облік.*

Key words: *costs, administrative costs, management, accounting.*

Постановка проблеми. Вдале функціонування підприємства залежить від ефективності діяльності його управлінців. Труднощі в процесі керування підприємством полягають у необхідності детального аналізу витрат, що його забезпечують. Тому багато підприємств України приділяють значну увагу обліку, аналізу та контролю управлінських витрат, що входять до складу непрямих витрат підприємства.

Зростання ефективності господарювання підприємств, зокрема аграрних, приводиться, у першу чергу, до оптимізації та мінімізації різних витрат, що формуються в момент дії суб'єкта господарювання: від собівартості продукції та послуг до витрат, які безпосередньо списують на фінансовий результат і покривають прибутком [1]. В цей час не деталізують види продукції, у яких такі витрати відображаються у виручці та ціні реалізації. Так, створюється необхідність в інформації про величину цих витрат у собівартості створеної продукції. На цей рахунок є багато обговорень вітчизняних і іноземних вчених, але

до спільного знаменника вони так і не прийшли, тому для його вирішення існує необхідність подальших досліджень.

Актуальність даної теми полягає ще й у недостатньому висвітленні аспектів управління адміністративними витратами на підприємстві та необхідності покращення їх з метою оптимізації управлінських рішень.

Поліпшення обліку непрямих витрат, а саме витрат на управління, являє собою платформу для пошуку інформації, потрібної для вибору ефективного управлінського рішення у сучасних умовах, а також забезпечення оперативності і аналітичності обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне підґрунтя вивчення питань обліку адміністративних витрат крім законів та нормативних актів України, Інструкцій та Положень з бухгалтерського обліку склали і наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як: П.В. Іванюта, Ф.Ф. Бутинець,, В.В. Сопко, Г.О. Партин, В.П. Ярмоленко, П.Л. Сук та інших.

Постановка завдань роботи. Основною метою дослідження є обґрунтування практичних пропозицій і теоретичних положень щодо покращення ефективності керування адміністративними витратами на підприємстві а також полягає у проведенні аналізу адміністративних витрат та пошуку напрямів їх оптимізації.

Досягнення зазначеної цілі передбачає конкретизацію завдань дослідження, а саме: визначення сутності адміністративних витрат з наведенням класифікаційних ознак, а також розгляд порядку нормування величини адміністративних витрат у господарстві.

Виклад основного матеріалу. В ході роботи кожного виробництва виникають затрати на організацію та управління, які відносяться до неоднорідних груп витрат. Ці витрати зв'язані з всією діяльністю підприємства: постачання, вироблення та реалізація, капітальні вкладення. Серед витрат на організацію виробництва та управління виділяють на дві групи: загальновиробничі та адміністративні. До адміністративних відносять витрати на управління та обслуговування підприємства в цілому.

Адміністративні витрати – загальногосподарські витрати, що включають витрати на утримання управлінського персоналу, витрати на їх відрядження, на утримання основних засобів що перебувають в загальному користуванні та інших матеріальних не обігових активів загального призначення (амортизація, ремонт, комунальні послуги, оренда) послуги юристів та аудиторів, транспортні послуги, витрати на пошту та канцелярію, суми винагород охоронним агенціям, перераховані податки та збори. Величина адміністративних витрат впливає на фінансові результати господарства [2].

Серед важливих напрямлень управлінської діяльності на підприємстві виділяють керування витратами. Управління витратами господарства можемо визначити як взаємопов'язаний комплекс робіт, які мають коригуючий вплив на процес формування витрат під час господарської діяльності підприємства, спрямовані на досягнення оптимального рівня затрат у всіх підсистемах виробництва за умови виконання в них будь-яких робіт [3].

Управління витратами на підприємстві передбачає виконання всіх функцій, які властиві управлінню будь-яким об'єктом, тобто розробку (прийняття) і реалізацію рішень, а також контроль за їх виконанням. Функції управління витратами реалізують через: прогнозування і планування, організацію, координацію і регулювання, активізацію і мотивацію виконання, облік і аналіз.

Планування витрат проводять для визначення необхідного рівня витрат для забезпечення ефективної роботи підприємства, а також врахування прибутку, який буде отримано за певного рівня і структури витрат. Для коректного планування адміністративних витрат, потрібно звернутись до нормування, тобто установка максимальної кількості накладних витрат у загальних витратах на виробництво товарної продукції або її вартості.

Норматив накладних витрат може бути визначений такими методами:

- статистичним, при якому за основу береться рівень затрат та інші показники у базовому році з відповідними корективами на зміни, які можливі у плановому періоді;

- розрахунковим, при якому річні витрати визначають за кожною із статей.

Так, наведемо методику нормування накладних витрат за статистичним методом. Його доцільно застосовувати тільки в тому разі, якщо підприємство суттєво не змінює обсяги та асортимент продукції [4].

При визначенні нормативного розміру адміністративних накладних витрат (V_a) за основу приймають базовий їх рівень. Також звертаємо увагу на те, що частина із них є постійною величиною (зарплата адміністративного персоналу, відрахування на страхування, амортизація основних засобів і нематеріальних активів і т.д.), а інша частина змінюється майже пропорційно до зміни обсягів виробництва (витрати на відрядження, вартість послуг зв'язку та інші). Таким чином,

$$V_a = V_{a.\text{пост}} + V_{a.\text{зм}} \quad (1)$$

де $V_{a.\text{пост}}$ – постійна величина адміністративних витрат;

$V_{a.\text{зм}}$ – змінна величина адміністративних витрат.

Необхідно мати на увазі, що величина $V_{a.\text{пост}}$ також не може бути незмінною, оскільки в ринковій економіці будь-якої країни існує інфляційний процес, який вимагає підвищення рівня номінальної заробітної плати адміністративному персоналу, переоцінки основних засобів та інше. Іншими словами, при визначенні нормативного рівня постійної частини накладних витрат на майбутній період слід враховувати прогнозний рівень інфляції ($I_{\text{інф.пр.}}$).

Таким чином, планова величина постійної частки адміністративних витрат може становити:

$$V_{a.\text{пост(пл)}} = V_{a.\text{пост(б)}} * I_{\text{інф.пр.}} \quad (2)$$

де $V_{a.\text{пост(пл)}}$ – планова величина адміністративних накладних витрат;

$V_{a.\text{пост(б)}}$ – фактичний рівень адміністративних постійних накладних витрат у базовому році.

Зрозуміло, що інфляція має вплив і на змінні витрати – зростають тарифи на послуги зв'язку, витрати на відрядження (добові, вартість послуг з проживання та ін.), тарифи на інформаційне забезпечення виробництва (послуги Інтернет, вартість довідкової літератури) та інші витрати. Тобто,

$$V_{a.\text{зм(пл)}} = V_{a.\text{зм(б)}} * I_{\text{інф.пр.}} * I_{\text{тп}} \quad (3)$$

де $V_{a.\text{зм(б)}}$ – фактичний рівень адміністративних змінних накладних витрат базового року;

I тп. – плановий індекс зростання обсягу виробництва товарної продукції у плановому періоді відносно до рівня базового року.

Отже, плановий нормативний рівень накладних витрат $V_{a.(пл)}$ визначається:

$$V_{a.(пл)} = V_{a.пост(пл)} + V_{a.зм(пл)} \quad (4)$$

На стадії впровадження управлінського рішення основну роль відводять функціям організації, координації і регулювання, активізації і мотивації.

Організація – один із найбільш важливих елементів ефективного управління. Вона вказує, як саме на господарстві здійснюється управління витратами, тобто хто це робить, у який термін, з використанням якої інформації і документів, якими способами. Визначаються місця виникнення витрат, центри затрат і центри відповідальності за їх дотримання.

Координація і регулювання затрат передбачають порівняння фактичних витрат із запланованими, виявлення відхилень і прийняття оперативних заходів щодо їх ліквідації. Якщо виявляється, що змінились умови реалізації плану, то втрати, які заплановані на його виконання, коригують. Своєчасна координація і регулювання витрат дають можливість господарству уникнути серйозного зриву у виконанні запланованого економічного результату діяльності.

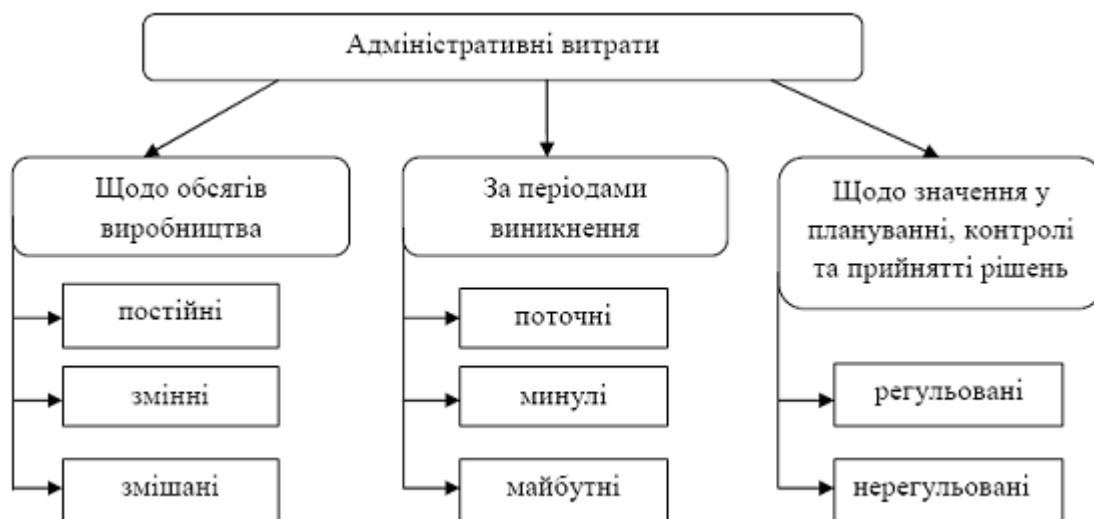
Активізація і мотивація – це пошук способів впливу на працівників, що дадуть змогу виконувати заплановані показники рівня затрат та шукати способи їх мінімізації.

Основними складовими контрольної стадії є облік та аналіз. Облік, як основна складова управління затратами, важливий для підготовки інформації з метою прийняття правильних господарських рішень. Провідною рисою раціональної організації обліку затрат є створення інформаційної бази для здійснення аналізу витрат та прийняття відповідних управлінських рішень.

Аналіз затрат, складова частина функції контролю, допомагає оцінити ефективність використання всіх ресурсів підприємства, тобто визначити ступінь раціональності витрат та оцінки впливу факторів на їх обсяг, знайти можливості мінімізації затрат на виробництво та причини перевитрат, зібрати інформацію для підготовки планів і прийняття ефективних управлінських рішень у сфері затрат. Результати аналізу є базою для планування витрат.

Функція контролю (моніторингу) в системі управління витратами забезпечує зворотній зв'язок, порівняння планових і фактичних затрат. Ефективність моніторингу забезпечується коригуючими управлінськими діями, що направляються на приведення фактичних затрат у відповідність до запланованих або на зміну планів, якщо вони не можуть бути виконані внаслідок об'єктивної зміни виробничих умов [5].

Класифікацію затрат необхідно проводити передусім для розуміння того, як ними управляти та дає можливість організувати за єдиною методологією планування, облік, аналіз та поточний контроль і забезпечити належний механізм стимулювання їх оптимізації. На основі детальної класифікації можна точніше відобразити різницю між будь-якими компонентами витрат, що безумовно спростить процес обробки даних та пошуку відхилень, а також розробити відповідний механізм управління накладними витратами на всіх стадіях розвитку виробництва.

Рис. 1. Класифікація адміністративних витрат

До постійних відносяться витрати, які залишаються незмінними (або майже незмінними) при зміні обсягу діяльності. Змінні непрямі витрати змінюються прямо або майже прямо пропорційно до зміни обсягу виробництва. Також розрізняють змішані (напівзмінні чи напівпостійні) витрати, величина яких змінюється зі зміною обсягу виробництва, але порівняно з змінними витратами – не в прямій пропорції. Таким чином, ці витрати містять як постійну, так і змінну складову.

Нерегульовані або фіксовані адміністративні витрати визначаються потужністю суб'єкта господарювання. Вони складаються з витрат на страхування і заробітну плату працівників, які обслуговують процес виробництва, податки, амортизацію. Величина таких витрат залежить від розміру планованої потужності. Коли потужність вже визначена, абсолютний розмір витрат практично не залежить від того, наскільки потужність фактично використовується

Висновок: Щоб прийняти коректне та ефективне рішення про керування адміністративними витратами господарства необхідно пам'ятати, що при зменшенні рівня загальногосподарських витрат треба керуватись не емоціями, а обґрунтованими принципами. Потрібно звертати увагу на досягнутий стан та обсяг діяльності підприємства, власні фінансові, матеріальні, трудові ресурси, на його цілі та напрями діяльності. Увага приділяється не лише внутрішнім факторам на господарстві, але й зовнішнім, наприклад, спад чи підйом на ринку, інфляція, податкові і соціальні фактори, та ін.

Література.

1. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практики: Підручник. –/Загородній А.Г., Партин Г.О. – К., 2009. – 422 с.
2. П(С)БО №16 «Витрати» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 14.06.00 №131 [Електронний ресурс] / офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.
3. Турило А.М. Управління витратами підприємства: Навч. посіб. Для студ. вузів. – К.: ЦУЛ, 2006. – 120с.
4. Методика нормування і планування накладних витрат підприємства за базовими показниками /Сажинець С.Й., Кміть В.М., 2001
5. Давидович І.Є. Управління витратами: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008.
6. Андрущак Б.Л. Адміністративні витрати: організація обліку // Б.Л. Андрущак // Дебет-Кредит.– 2011. – №43. – С. 52-69.

References.

1. Zahorodnij, A.H. and Partyn, H.O (2009), Bukhhalters'kyj oblik: Osnovy teorii ta praktyky: Pidruchnyk. [Accounting: Fundamentals of Theory and Practice], Kyiv. Ukraine.
2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2000), “position (standard) of accounting 16 “Costs”, ofitsijnyj sajt Verkhovnoi rady Ukrainy, available at: <http://rada.gov.ua/>.
3. Turylo, A.M. (2006), Upravlinnia vytratamy pidprijemstva: Navch. posib. [Cost management company], Kyiv, Ukraine.
4. Sazhynets', S.J.and Kmit', V.M. (2001), Metodyka normuvannya i planuvannya nakladnykh vytrat pidprijemstva za bazovymy pokaznykamy [Method of regulation and planning company overhead baselines], Kyiv, Ukraine.
5. Davydovych, I.Ye. (2008), Upravlinnia vytratamy: navchal'nyj posibnyk [Cost management], Tsentri uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
6. Andruschak B.L. (2011), Administrative expenses: organization of accounting, Debet-Kredyt, vol. 43, pp 52-69.